

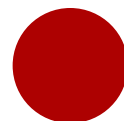

KVALITA VE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. Gabriela Vaceková, PhD.

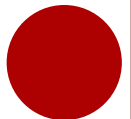
KVALITA

Kvalitou (vzdělávacích procesů, vzdělávacích institucí, vzdělávací soustavy) **se rozumí žádoucí (optimální) úroveň fungování anebo produkce těchto procesů či institucí, která může být předepsána určitými požadavky** (např. vzdělávacími standardy) **a může být tudíž objektivně měřena a hodnocena.**

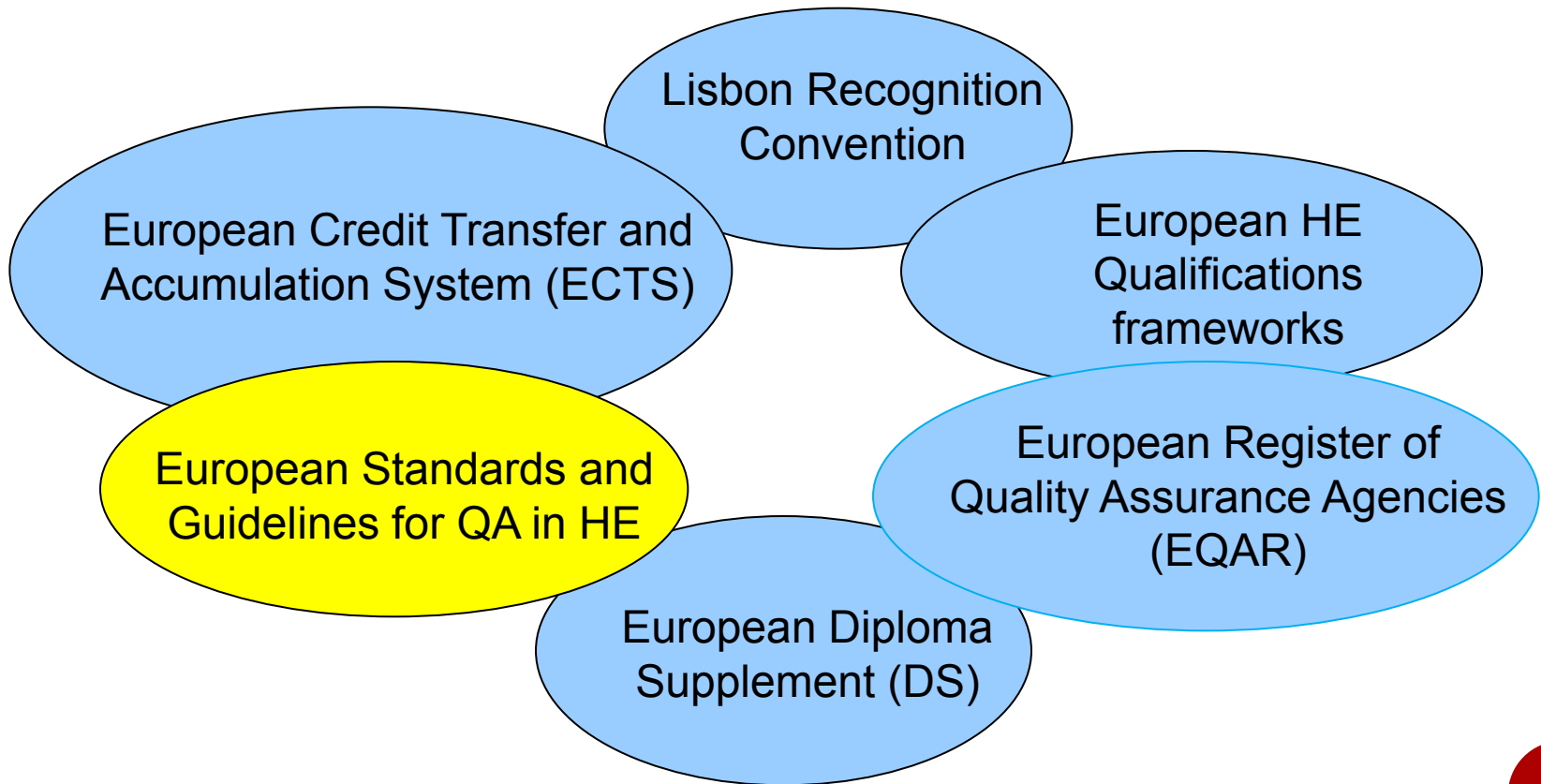

BOLOŇSKÁ DEKLARÁCIA

- Myšlienka harmonizácie národných vysokoškolských systémov považuje zabezpečovanie kvality za nutnú podmienku tohto vývoja.
- Kvalita VŠ vzdelávania v kľúčových dokumentoch Boloňského procesu.

THE BOLOGNA PROCESS: KEY QUALITY-RELATED INSTRUMENTS

PÔVOD „ESG“

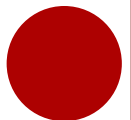
- Berlin ministerial meeting - September 2003
- Z Berlínskeho communiqué:
  - „Ministers call upon ENQA through its members, in co-operation with the EUA, EURASHE and ESIB, to develop an agreed set of standards, procedures and guidelines on quality assurance, to explore ways of ensuring an adequate peer review system for quality assurance and/or accreditation agencies or bodies, and to report back through the Follow-up Group to Ministers in 2005.“
- 16-mesačný proces vývoja.
- Prijaté: Bergen meeting - May 2005

‘STANDARDS’ (NORMY)

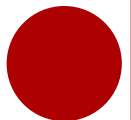
‘GUIDELINES’ (SMERNICE)

- ‘Standards’ in this context are not meant to imply ‘standardisation’ or ‘requirements’
- ‘Standards’ are statements of basic good practice; they are short and general
- ‘Guidelines’ are meant as illustrations of the standards in action; they provide additional information and explain why the standards are important

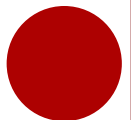
ČÍM „ESG“ MAJÚ BYŤ?

- Všeobecnými, nie konkrétnymi normami a smernicami.
- Odborným stanoviskom, čo má byť urobené a nie ako to má byť urobené.
- Zdrojom odbornej pomoci a poradenstva.

ČÍM „ESG“ NEMAJÚ BYŤ?

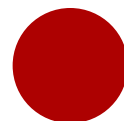
- Nariadením.
- Checklist-om.
- Prehľadom podrobných postupov.
- Európskym systémom riadenia kvality.

ČO SA UDIALO OD ROKU 2005?

- ▶ Väčšina krajín v súčasnosti má „quality assurance“ al. „accreditation agencies“.
- ▶ Ide o mix „programme accreditation“, „institutional accreditation“ a „non-accrediting external quality assurance reviews“.
- ESG sa stali veľmi vplyvnými nielen v Európe, ale aj mimo nej.

WHY QUALITY ASSURANCE?

- because higher education is a complex business
- because universities and their staff need help to face an uncertain and ever-demanding working environment
- because universities are not likely to survive much longer as 'secret gardens' or 'seminaries' to train novices for the academic 'priesthood'
- because universities are becoming large service organisations
- because the 'culture of deference' is in decline
- because demand for higher education is expanding world-wide
- because higher education is becoming a competitive business
- because higher education is an expensive claim on public and/or private purses
- because professional and institutional reputations will depend upon it

ZHRNUTIE VÝVOJA ZABEZPEČOVANIA KVALITY NA EURÓPSKEJ ÚROVNI

- Berlinské Communiqué z r. 2003 znamenalo zásadný obrat tým, že:
  - “consistent with the principle of institutional autonomy, the primary responsibility for quality assurance in higher education lies with each institution itself”.
  - Boli definované kľúčové charakteristiky národných systémov zabezpečenia kvality.
- European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG) boli prijaté v r. 2005.
- European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) ustanovené v r. 2008.

PREDPOKLADANÝ ĎALŠÍ VÝVOJ

- Trendy, klíčové očekávání:
  - QA systems sú do značnej miery zavedené.
  - Vývoj a kultúra kvality vyžaduje čas a úsilie.
  - Naďalej je nevyhnutná účasť všetkých zúčastnených strán.
  - Skvalitnenie strategického plánovania a podpora neustáleho zlepšovania.
- Hoci inštitúcie reagujú na zvýšený dopyt po kvalite, stále ide o neukončený kontinuálny proces.

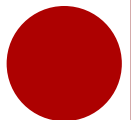
VÝZNAM HODNOCENÍ KVALITY

- Zdroj záruk pro stát (poskytovatele finančních prostředků) a pro další účastníky o tom, že s vynakládanými finančními prostředky je nakládáno co nejefektivněji a nejzodpovědněji.
- Podklad pro akreditaci.
- Podklad pro financování.
- Prostředek stálého zdokonalování.
- Podklad pro zdokonalování managementu školy nebo její součástí.

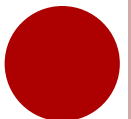
MECHANISMY ZABEZPEČOVÁNÍ KVALITY

- Hodnocení kvality – systematické posouzení
  - Vnitřní (internal evaluation), vlastní (self evaluation)
  - Vnější hodnocení (external evaluation)
- Akreditace (programová x institucionální)

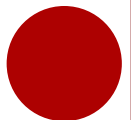
NÁSTROJE HODNOCENÍ

- Benchmarking
- TQM (total quality management)
- EFQM (European Foundation Quality Model)
(předpoklady, výsledky, zpětná vazba, inovace a učení se)

PROBLÉMY SPOJENÉ S HODNOCENÍM

- Nedostatečná informovanost pracovníků institucí, nepochopení účelu hodnocení kvality, nedůvěra k možnému přínosu jejich hodnocení.
- Malá nebo někdy dokonce žádná koordinace ve vyžadování různých podkladů pro každý účel hodnocení kvality zvláště.
- Vyžadování příliš velkého dodatečného pracovního nasazení při hodnocení instituce.
- Neúměrná kárná opatření vedoucí k zakrývání chyb, případně různým podvodům.

VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

Rámcová struktura vlastního hodnocení školy

- a) cíle stanovené v koncepčním záměru, ŠVP, jejich reálnost a stupeň důležitosti
- b) posouzení způsobu plnění cíle
- c) prověření oblastí a návrh opatření
- d) účinnost opatření

Oblasti hodnocení

- a) podmínky ke vzdělávání
- b) průběh vzdělávání
- c) podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči a dalšími aktéry
- d) výsledky vzdělávání (uplatnitelnost absolventů)
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- f) úroveň výsledků (přidaná hodnota)

VNITŘNÍ EVALUACE VYSOKÝCH ŠKOL

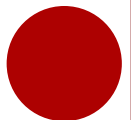
- Dlouhodobý záměr vysoké školy
- Výroční zpráva o činnosti

Podle zákona o VŠ obsahuje:

- Přehled činnosti v kalendářním roce
- Výsledky hodnocení činnosti
- Změny vnitřních předpisů a změny v orgánech vysokých škol,
- Další údaje stanovené správní radou

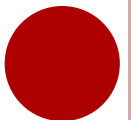
Výroční zpráva o hospodaření:

- Roční účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených
- Výrok auditora k závěrce
- Přehled o peněžních příjmech a výdajích podle zdrojů,
- Vývoj a konečný stav fondů
- Stav a pohyb majetku a závazků
- Úplný objem nákladů v členění na náklady pro plnění činností doplňkových a ostatních.

VNĚJŠÍ HODNOCENÍ

- Oblasti: veřejnosprávní, pedagogické
- Česká školní inspekce (výroční zpráva), zřizovatel
- Akreditační komise,
- MŠMT – výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
- Krajský úřad – zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
- Mezinárodní evaluační aktivity

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

- Organizační složka státu
- Ústředí české školní inspekce, inspektoráty
- Výkon činnosti na základě hlavních úkolů, podnětů, stížností a petic

Oblasti:

- Získává a analyzuje informace o vzdělávání
  - Zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání
  - Zjišťuje a hodnotí naplnění ŠVP
  - Vykonává státní kontrolu dodržování právních předpisů
  - Vykonává veřejnosprávní kontrolu – využívání finančních prostředků
-

AKREDITACE

- udělení určitého statutu, schválení a uznání určitého postavení a někdy také oprávnění k určité činnosti
- Základem hodnocení jsou:
  - struktura studijních plánů a požadované znalosti;
  - personální zabezpečení studijních programů na standardní dobu studia;
  - vědecká a výzkumná, vývojová, umělecká nebo další tvůrčí činnost;
  - kvantitativní i kvalitativní úroveň podpůrných zdrojů studia (přístroje, knihovny, informační technologie).

AKREDITAČNÍ KOMISE

- má 21 členů
  - předsedu, místopředsedu a členy komise jmenuje vláda na návrh ministra na 6 let, max. na 2 funkční období
  - zasedá nejméně 3-krát ročně
  - pečuje o kvalitu VŠ vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvorčí činnost VŠ
    - hodnotí činnost VŠ a kvalitu akreditovaných činností a zveřejňuje výsledky hodnocení
    - posuzuje a vydává stanovisko k dalším záležitostem vysokého školstva, které ji předloží ministr
-

HODNOCENÍ KVALITY

- Cíle
- Vstupů
- Procesů
- Výstupů

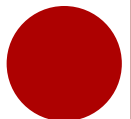
KVALITA INSTITUCE

ZDROJE

1. Škola má motivované a schopné učitele.
2. Ve škole jsou adekvátní zdroje schopné docílit, aby učitelský sbor učil efektivně.

VÝSLEDKY

1. Nízký počet propadajících žáků.
2. Velmi dobré hodnocení ve standardizovaných testech.
3. Vysoký počet žáků, kteří jsou přijati na další studium, či úspěšně získají odpovídající práci.

KVALITA - KURIKULUM

1. Škola má jasně vymezeny výchovně vzdělávací cíle.
2. Škola má dobře plánovaný, vyvážený a řízený program, který zahrnuje potřeby žáků.
3. Škola má program, který poskytuje žákům požadované dovednosti.
4. Program zahrnuje vysokou spolupráci s rodiči ve vzdělávacích aktivitách žáků.

KVALITA ROZHODOVÁNÍ

1. Vysoká úroveň rozhodování učitelského sboru při uskutečňování cílů školy.
2. Vysoké zapojení jednotlivých učitelů v rozhodování ve škole.
3. Vysoká úroveň zapojení společnosti v rozhodování.

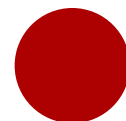
LEARNING OUTCOMES

VÝSLEDKY VZDELÁVANIA

(výstupy vzdelávania, edukačné výstupy, študijné výsledky ...)

Sústava znalostí, zručností a/alebo schopností, ktoré jednotliviec dosiahol alebo je schopný preukázať po dokončení vzdelávacieho procesu.

VÝSLEDKY VZDELÁVANIA sú definície toho, čo má študent na konci vzdelávacieho procesu **vedieť**, **čomu má rozumieť** a **čo má dokázať**.

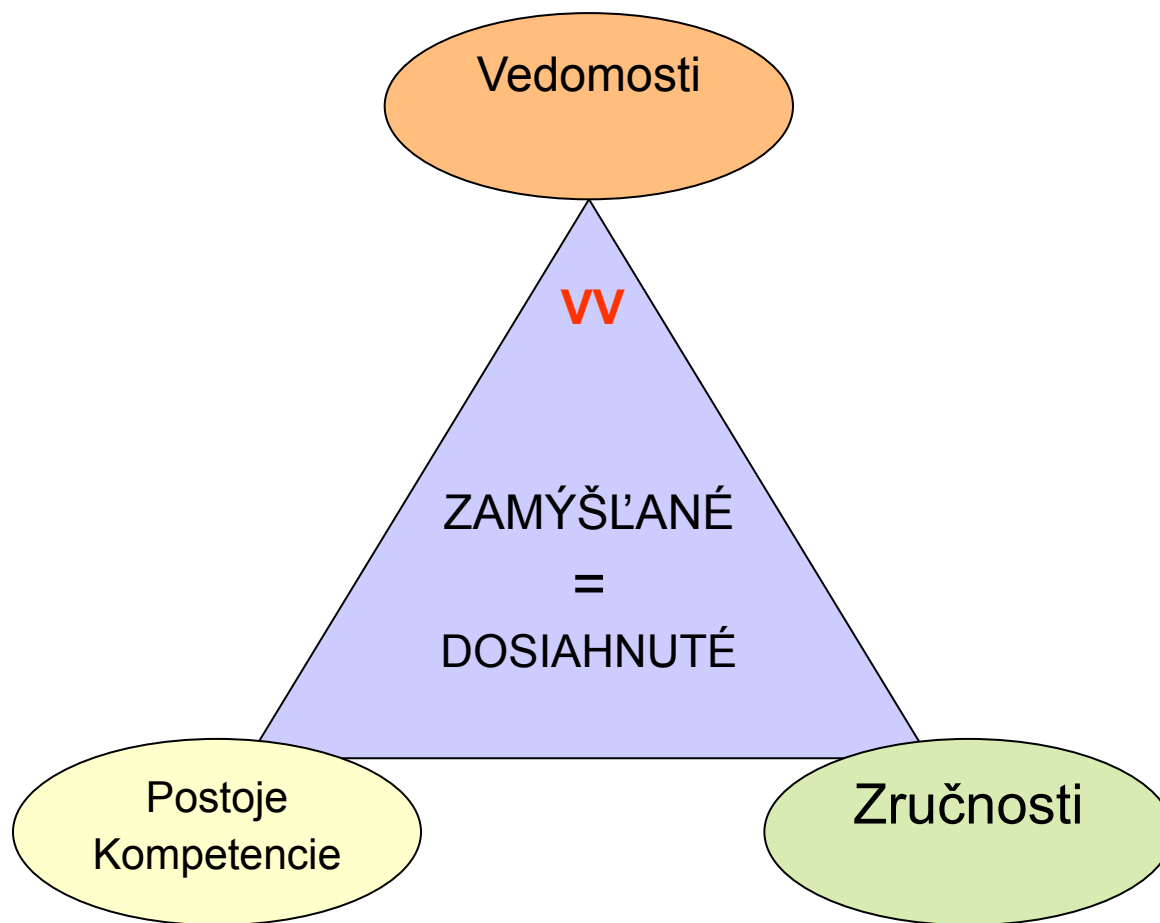

VÝSLEDKY VZDELÁVANIA A KVALITA

- “Ak sú kvalifikácie opísané pomocou výsledkov vzdelávania, proces hodnotenia a uznávania sa zjednodušuje a je možné ho posúdiť spravodlivejšie.” (z Hodnotiacej správy 2010, s. 50)
- Kľúčový význam výsledkov vzdelávania pre dosiahnutie cieľov Bolonského procesu (vzdelávanie zamerané na študenta, kurikulárna reforma, transfer kreditov a akumulácia, uznávanie, mobilita, celoživotné vzdelávanie ...)
- Hodnotenie dosiahnutých výsledkov vzdelávania ako ďalší z prvkov alebo alternatíva pre zabezpečovanie kvality?
- Nové tendencie?
Diskusia o možnom posunutí dosiahnutých výsledkov do centra procesu „zabezpečovania kvality“ s väčším dôrazom na overovanie dosiahnutých výsledkov vzdelávania (skúsenosti z niektorých krajín, napr. Švédsko)

KLASIFIKÁCIA VÝSLEDKOV VZDELÁVANIA

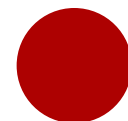

CIELE A VÝSLEDKY VZDELÁVANIA

- *NIE SYNONYMÁ!!!*

VÝSLEDKY VZDELÁVANIA sa týkajú výsledkov a úspechov *študenta* NIE zámerov učiteľa vyjadrených v cieľoch vzdelávania.

CIELE VZDELÁVANIA vyjadrujú všeobecný obsah, smerovanie a zábery predmetu/modulu z pohľadu garanta/učiteľa.

DUBLINSKÉ DESKRIPTORY

Bolonské deskripty jednotlivých stupňov VŠ vzdelávania *formulovala „Joint Quality Initiative“ (Spoločná iniciatíva pre kvalitu, 2005).*

"Dublinské deskripty ponúkajú generické výpovede o typických očakávaniach úspechov a súvisiacich schopností spojených s kvalifikáciou, ktorá predstavuje koniec každého stupňa bolonského cyklu. Nie sú určené na to, aby boli normatívne, nepredstavujú hranicu alebo minimálne požiadavky a nie sú vyčerpávajúce; podobné alebo rovnocenné charakteristiky môžu byť doplnené alebo nahradené."

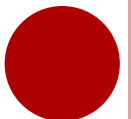
TUNING EDUCATIONAL STRUCTURES

Tuning („ladenie“ vzdelávacích štruktúr v Európe)

- rozlišuje medzi **vzdelávacími výsledkami** a **kompetenciami**, aby sa rozlíšili rôzne úlohy najdôležitejších aktérov v procese učenia sa: akademických pracovníkov a študentov.

Kompetencie - dynamická kombinácia vedomostí, chápania, zručností, schopností a postojov.

- **špecifické pre predmet**
- **generické**

PRÍKLADY „DOBRYCH“ VÝSLEDKOV VZDELÁVANIA

VV 1: Konštruktívne zvládnuť stres

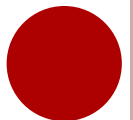
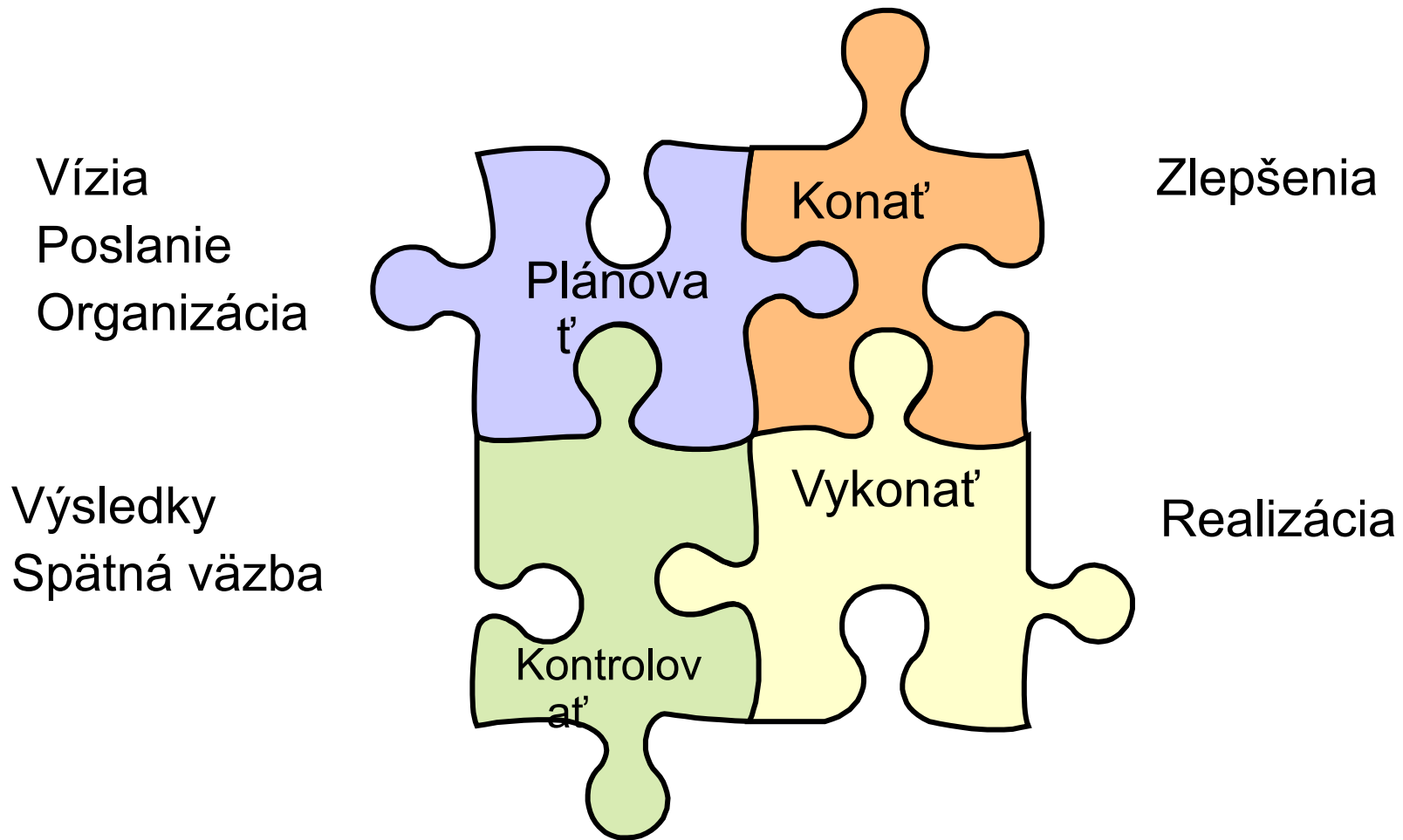
- Identifikujte možné zdroje stresu.
- Predpokladajte osobné a generické modely stresu.
- Zvoľte vhodné techniky manažmentu stresu, aby ste mu zabránili alebo ho zvládli.
- Vytvorte si vlastný osobný pln na zvládnutie stresu.

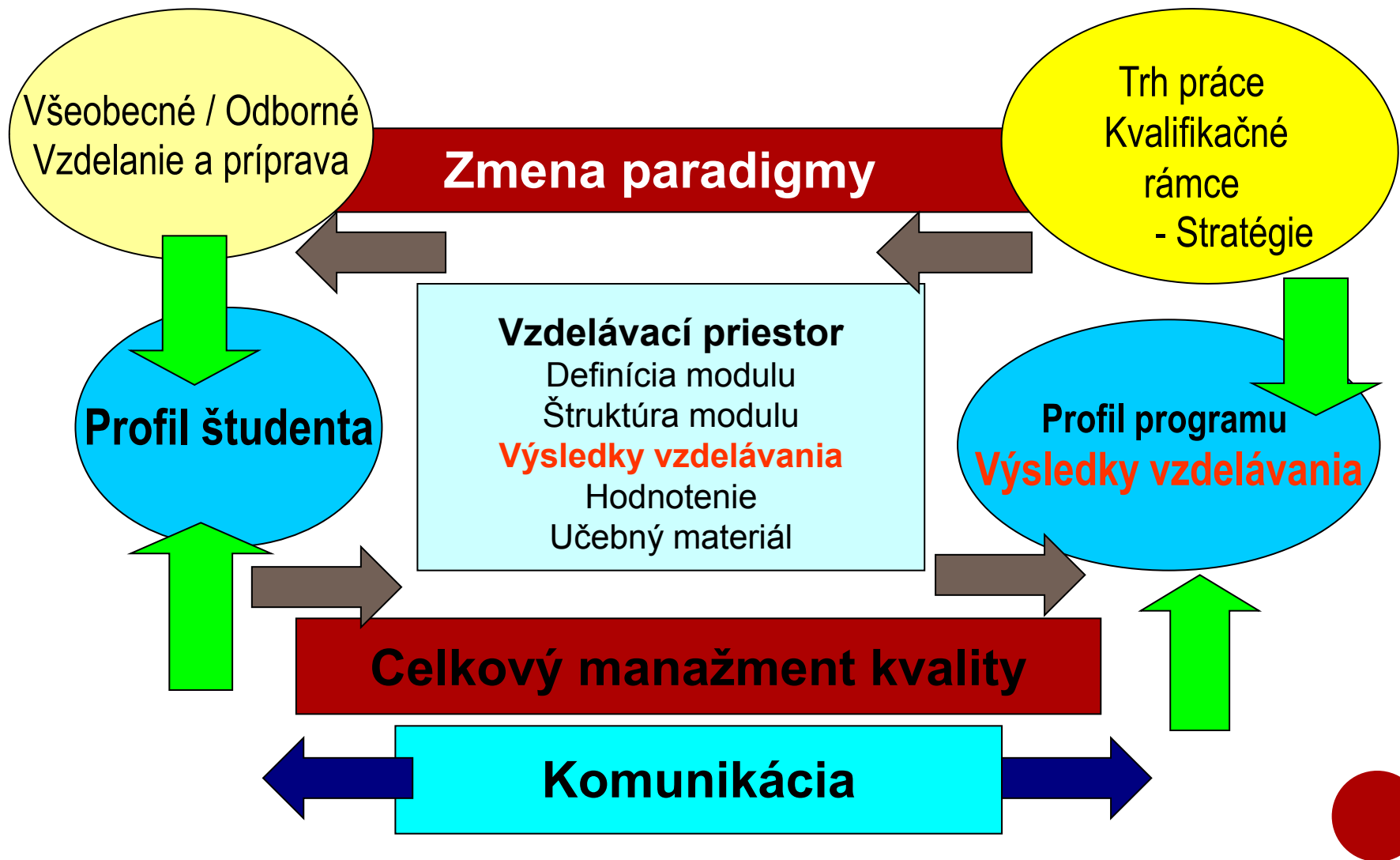
VV 2: Študovať produktívne na dosiahnutie vzdelávacích cieľov

- Identifikujte osobné a generické študijné návyky.
- Opíšte automotivačné stratégie.
- Zvoľte vhodné študijné techniky, aby vyhovovali vášmu osobnému štýlu.

PROCES ZABEZPEČOVANIA KVALITY

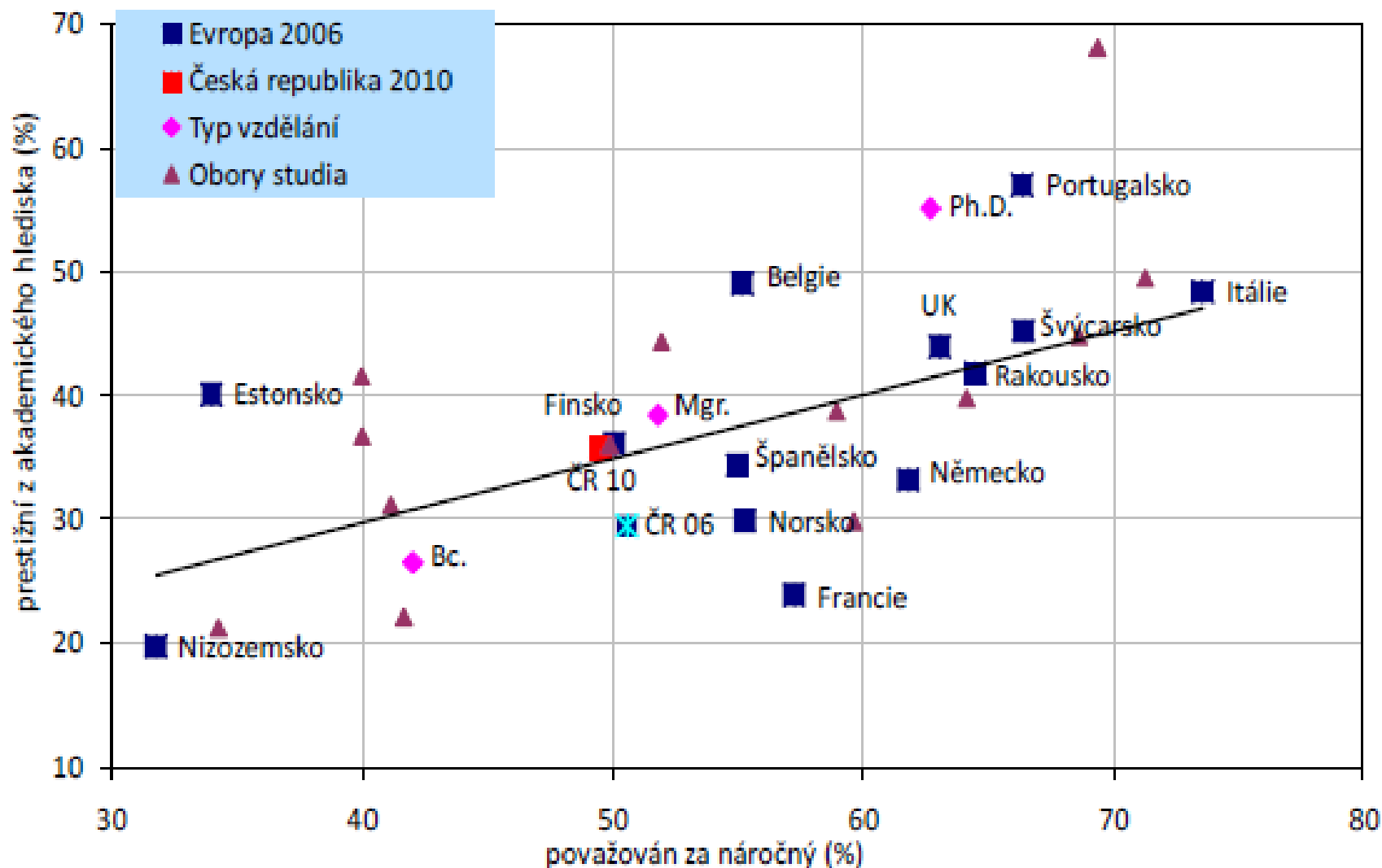
MEZINÁRODNÍ PRŮZKUM

- REFLEX 2010
- Středisko vzdělávací politiky UK
- Zpráva první – Absolventi hodnotí vzdělávání na vysoké škole, způsoby výuky, kvalitu učitelů
- 2. díl – přechod ze školy do zaměstnání
- 3. díl – zaměstnání
- 4. díl – hodnocení kompetencí
- Metodika – dotazníkové šetření – odpovědi od více než 8 tisíc absolventů (webová verze dotazníku 😊)
- Nezapojila se Jihočeská a Západočeská univerzita.

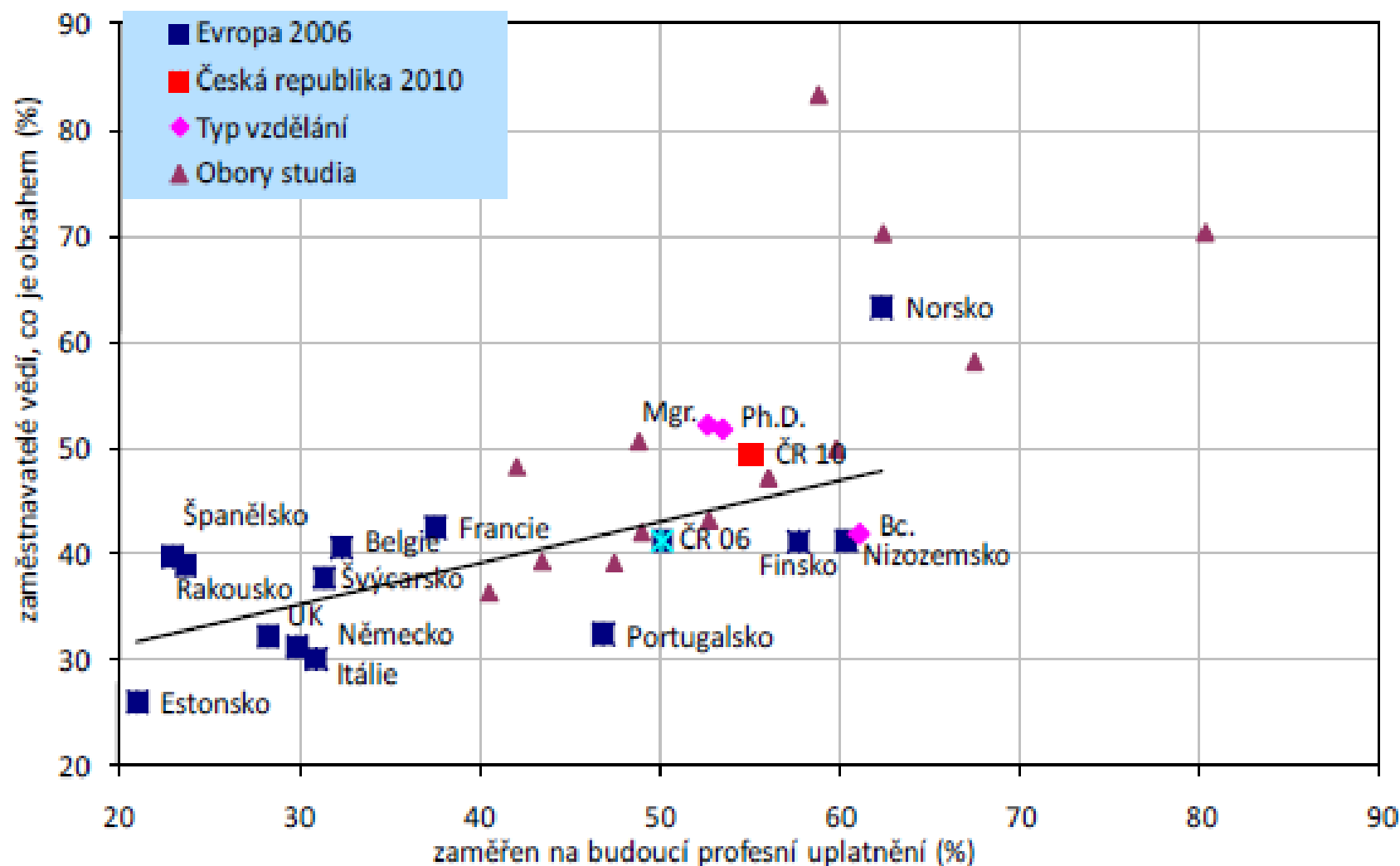
Průběh sběru dat od absolventů, REFLEX 2010

VŠ	Absolventi VŠ z let 2005-2006			Vyplněné a vrácené dotazníky od absolventů, ke konci:									
	celkem	vzorek	podíl	května		června		července		srpna		září	
				počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Celkem	88 027	8 050	9%	1 828	23%	4 874	61%	7 087	88%	7 802	94%	8 183	102%
UK	12 135	1 127	9%	176	16%	179	77%	914	81%	995	86%	1 146	102%
UJEP	2 582	232	9%	75	32%	84	67%	211	91%	216	92%	219	94%
MU	10 617	897	8%	171	19%	12	4%	743	83%	868	85%	898	100%
UP	5 488	539	10%	0	0%	116	60%	419	78%	531	91%	600	111%
VFU	633	125	20%	1	1%	330	68%	146	117%	164	127%	168	134%
OU	3 509	324	9%	0	0%	0	0%	179	55%	199	60%	205	63%
UHK	2 305	194	8%	82	42%	0	0%	206	106%	215	110%	218	112%
SU	1 459	147	10%	77	52%	269	102%	145	99%	150	102%	157	107%
ČVUT	5 243	482	9%	0	0%	419	66%	486	101%	510	105%	528	110%
VŠCHT	845	160	19%	0	0%	517	92%	91	57%	152	87%	167	104%
TUL	2 314	289	12%	51	18%	281	74%	277	96%	285	99%	287	99%
UPA	2 498	263	11%	186	71%	411	121%	303	115%	311	117%	315	120%
VUT	6 653	631	9%	274	43%	39	54%	454	72%	578	88%	603	96%
VŠB	6 083	568	9%	0	0%	82	51%	543	96%	580	102%	590	104%
UTB	3 611	303	8%	100	33%	201	66%	266	88%	287	94%	296	98%
VŠE	6 423	560	9%	214	38%	124	84%	616	110%	639	113%	651	116%
ČZU	3 920	378	10%	183	48%	590	52%	315	83%	322	84%	328	87%
MENDELU	3 670	341	9%	139	41%	570	64%	505	148%	513	150%	515	151%
AMU	632	125	20%	21	17%	108	20%	44	35%	46	37%	47	38%
JAMU	289	72	25%	22	31%	262	91%	40	56%	40	56%	41	57%
UO	1 217	160	13%	51	32%	215	38%	147	92%	164	100%	167	104%
VŠP	423	56	13%	1	2%	31	25%	13	23%	13	23%	13	23%
UNY	188	40	21%	4	10%	13	23%	12	30%	12	30%	12	30%
VŠMV	153	37	24%	0	0%	12	30%	12	32%	12	32%	12	32%

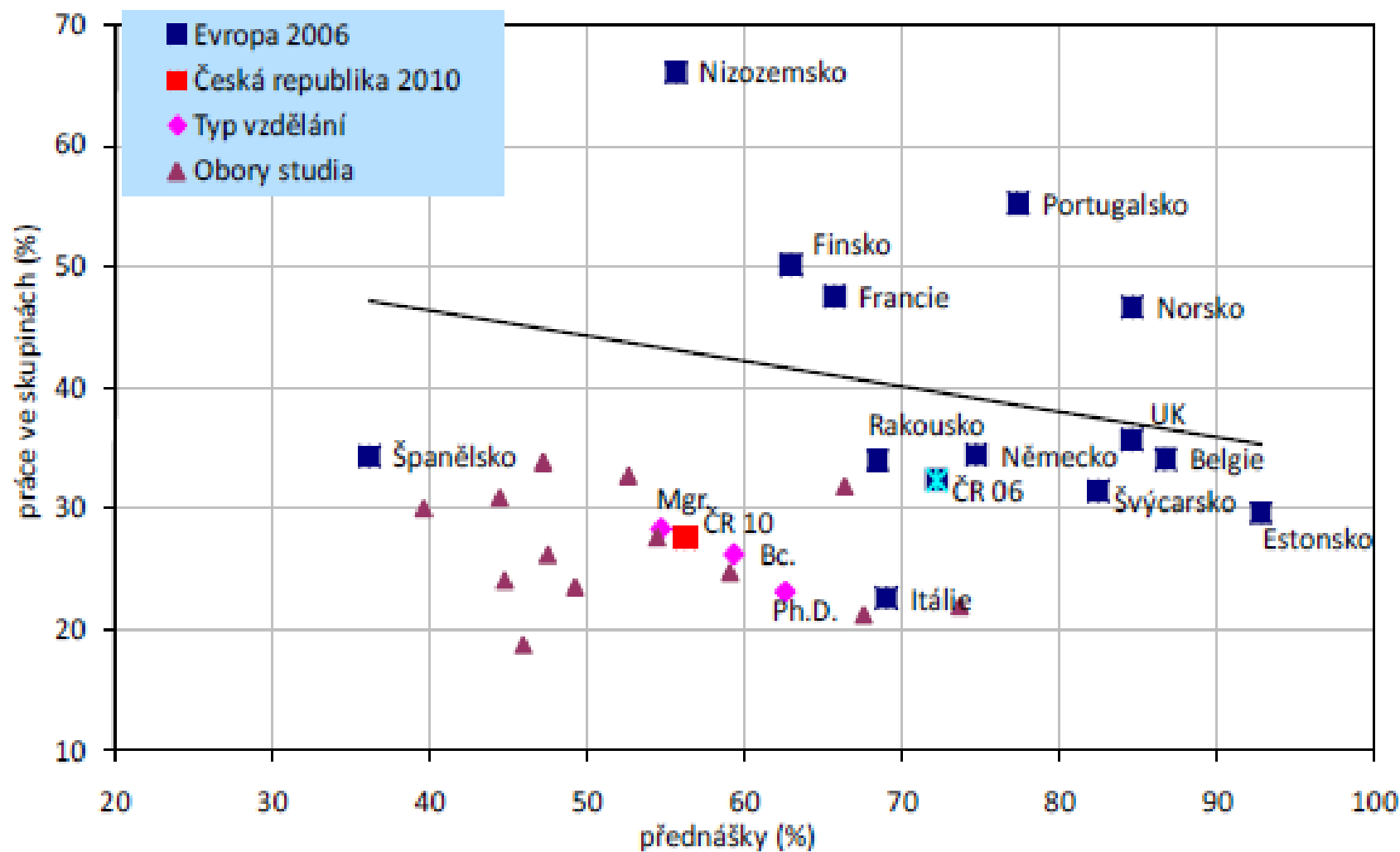
Podíl absolventů, kteří považují svůj studijní obor za náročný, a podíl absolventů, kteří jej považují za prestižní z akademického hlediska, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory studia, 2010

Podíl absolventů, kteří považují svůj studijní obor za orientovaný na budoucí profesní uplatnění, a podíl absolventů, kteří tvrdí, že zaměstnavatelé vědí, co je jeho obsahem, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory studia, 2010

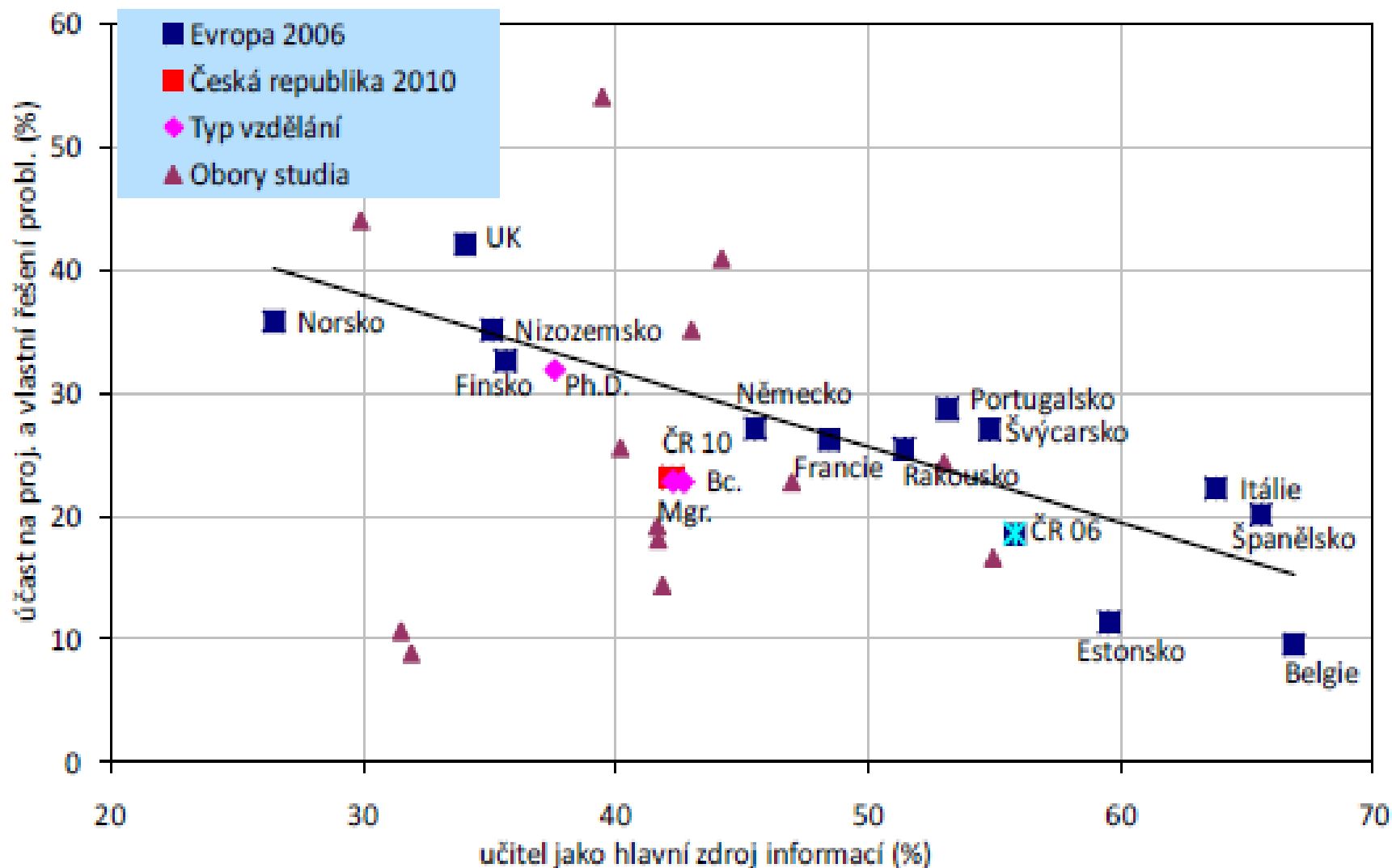

Míra důrazu na přednášky a práci ve skupinách, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory studia 2010

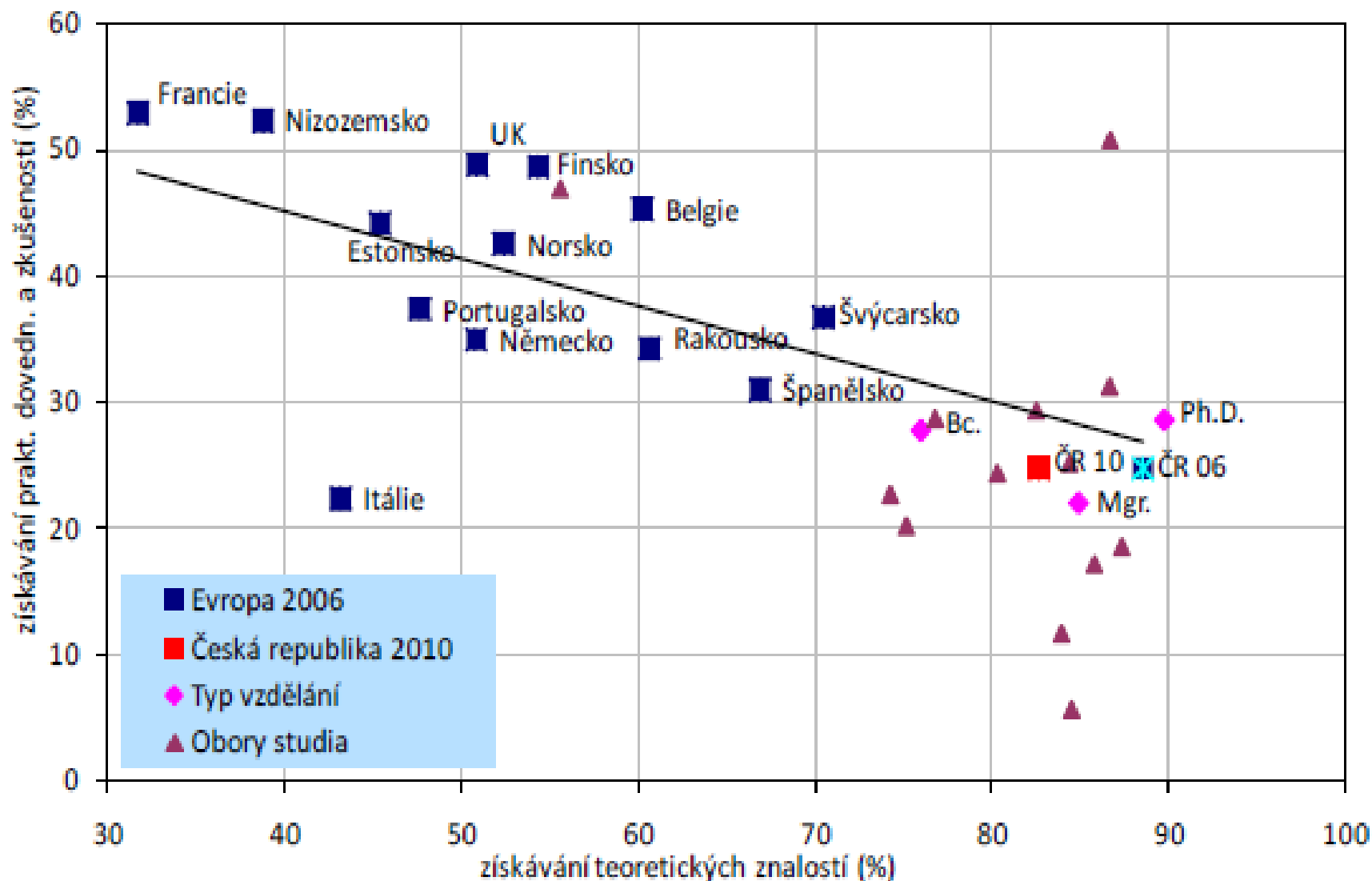

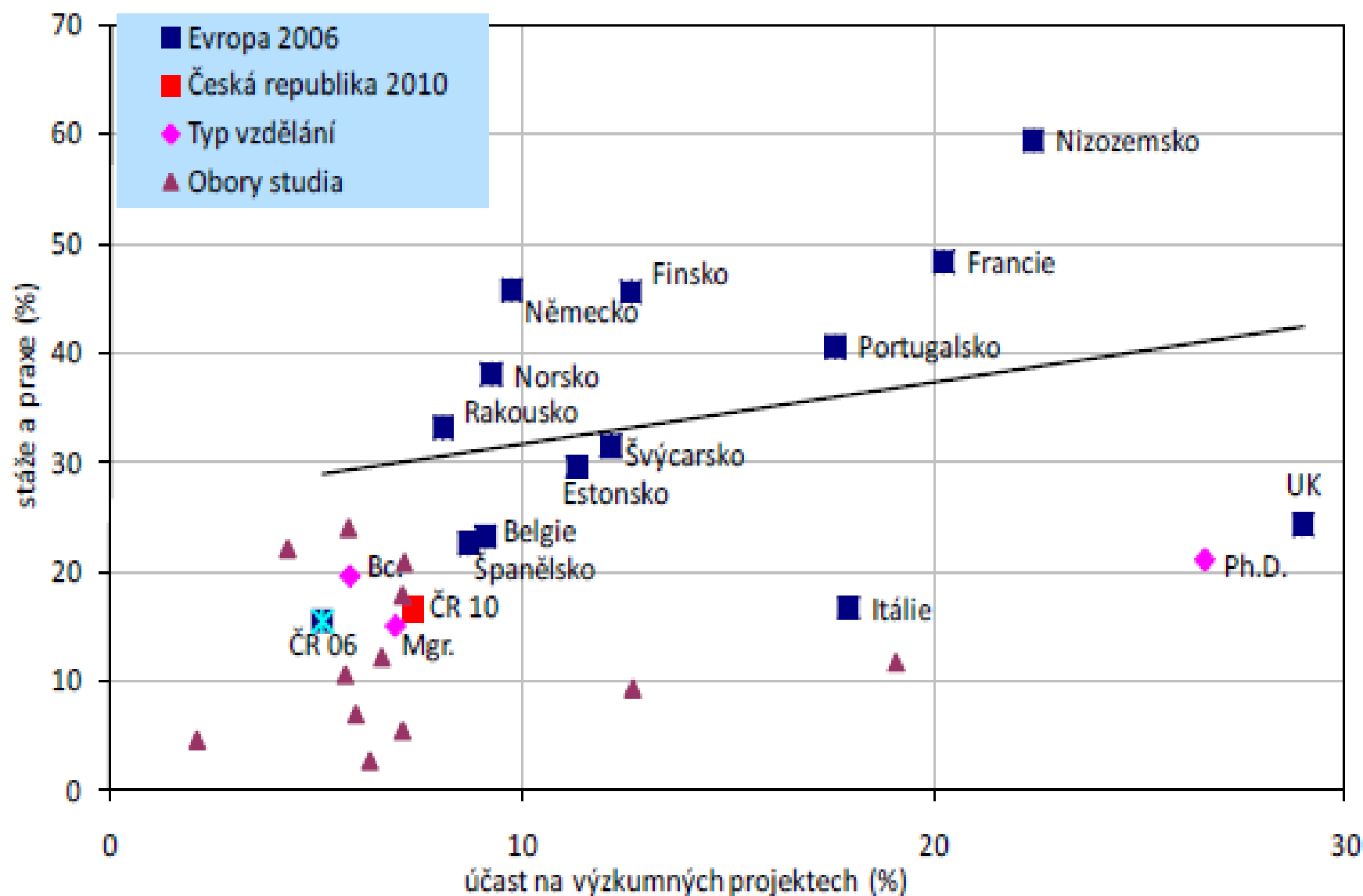
Míra důrazu na výuku zaměřenou na učitele jako hlavní zdroj informací a učení zaměřeném na účast na projektech a vlastní řešení problémů, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory vzdělání 2010

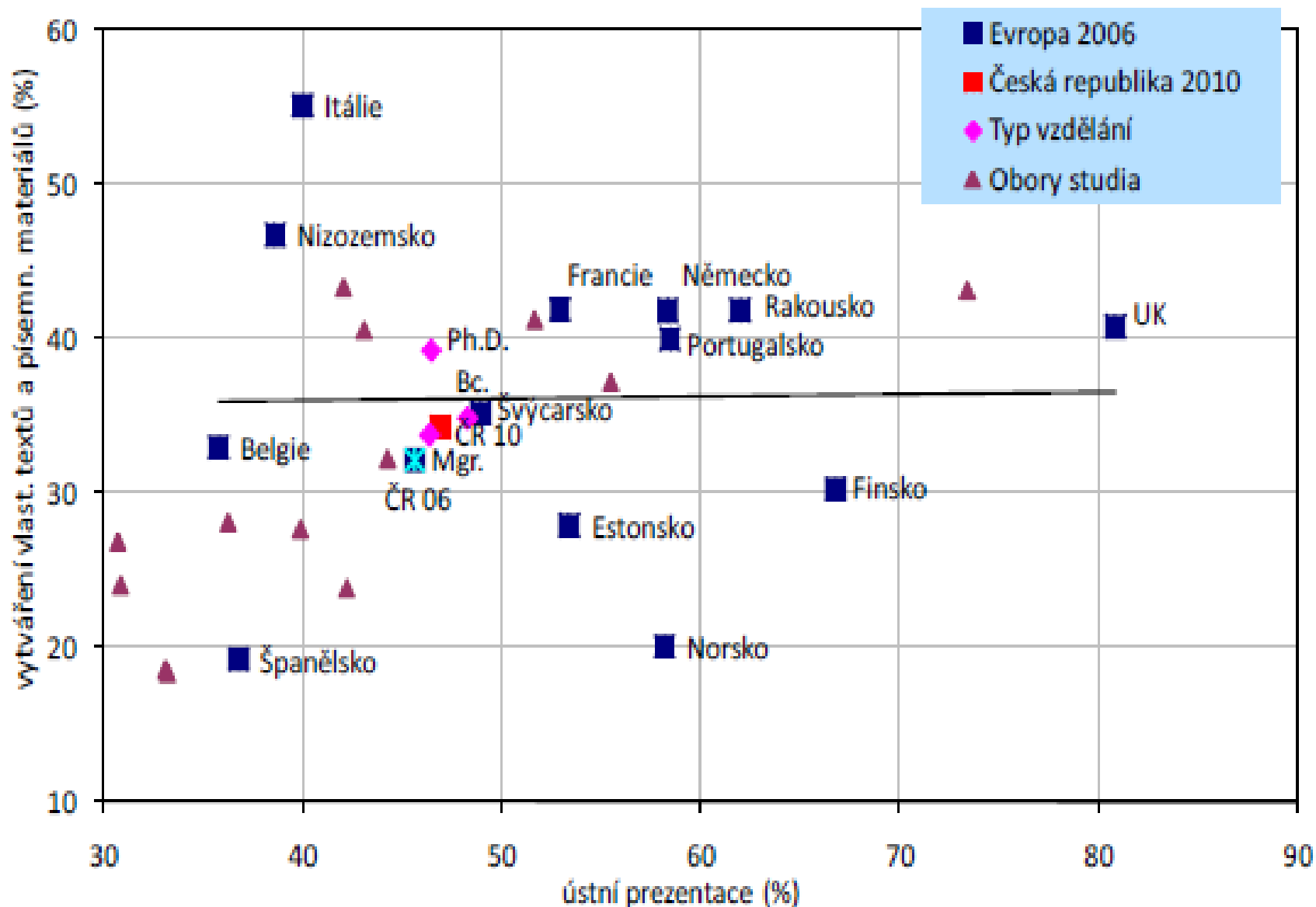
Míra důrazu na výuku zaměřenou na získávání teoretických znalostí a výuku zaměřenou na získávání praktických dovedností a zkušeností, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory studia 2010

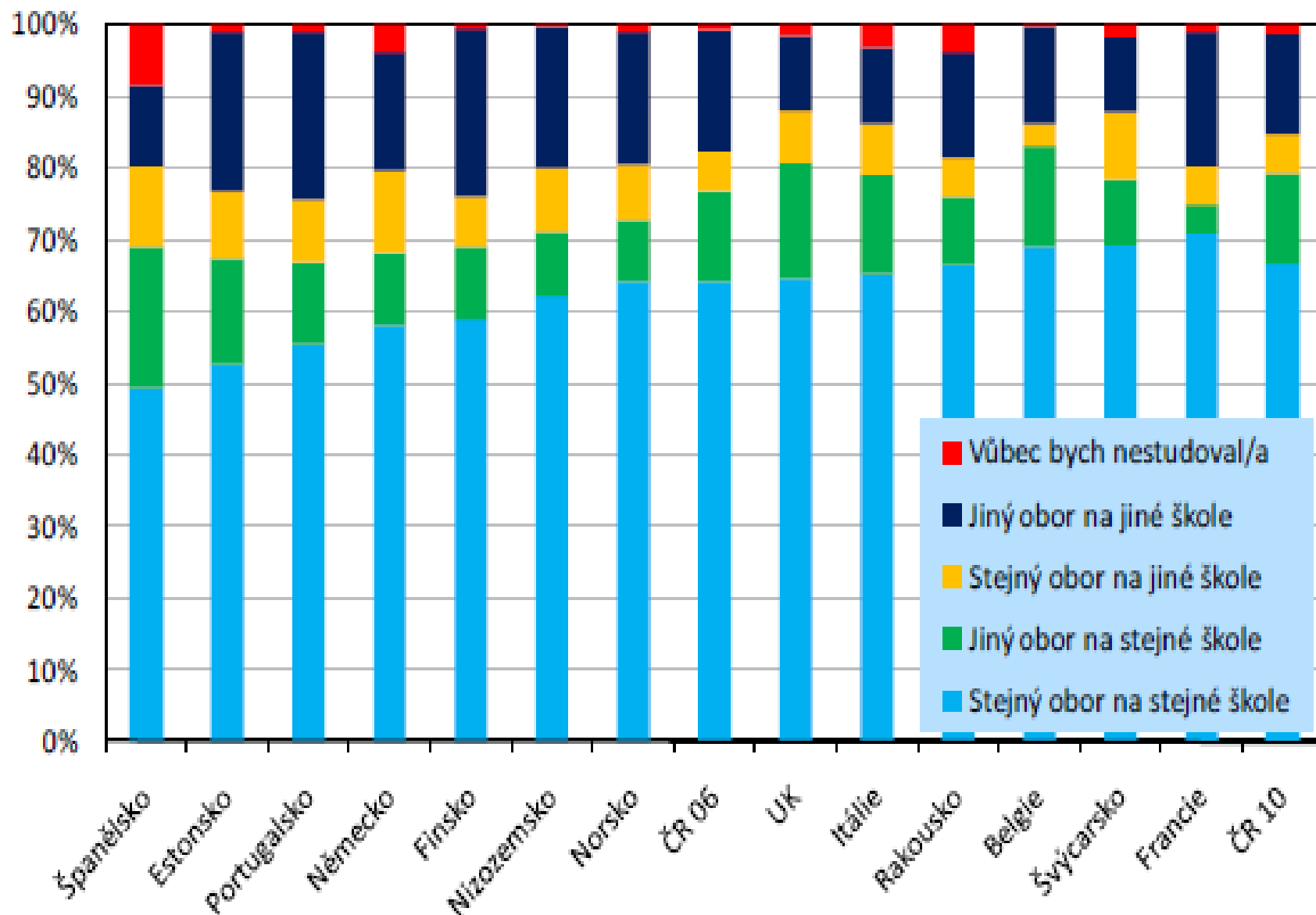
Míra důrazu na účast na výzkumných projektech a na stáži a praxi, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory vzdělání 2010

Míra důrazu na ústní prezentaci a na vytváření vlastních textů a písemných materiálů, evropské země 2006, ČR, typy vzdělání, obory studia 2010

Co by studovali, kdyby se znovu rozhodovali? Evropské země 2006, ČR 2010

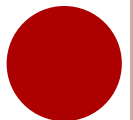

Quality

Quality... It's a long, hard climb...

...but the view from the top is fantastic!

ĎAKUJEM ZA POZORNOST!

